

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3

PŘÍLOHA č. 3

ZÁVĚREČNÉ EVALUAČNÍ ZPRÁVY

Vyhodnocení dotazníkového šetření ke KA5 - Klastry

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Obsah

I. KONTEXT REALIZACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	3
II. ROZSAH DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	3
III. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ.....	4
IDENTIFIKAČNÍ ČÁST	4
A. KLASTROVÉ AKTIVITY KRAJŮ	6
B. KLASTROVÉ AKTIVITY NA NÁRODNÍ ÚROVNI	14
C. PŘÍNOS PROJEKTU „SYSTÉMOVÁ PODPORA IMPLEMENTACE A ŘÍZENÍ NÁRODNÍ RIS3“ FINANCOVANÉHO Z OP VVV (DÁLE JEN PROJEKT).....	16

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

I. Kontext realizace dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření představovalo jednu z metod terénního šetření, využitou při evaluaci KA5 – Rozvoj metodické spolupráce a kompetencí týmu Národního a krajských RIS3 manažerů.

Dotazník byl rozeslán krajským RIS3 týmům. Vzhledem k tomu, že ne všichni členové krajských RIS3 týmů se problematice klastrů věnují, byli v druhém kole osloveni zejména krajští RIS3 manažeři.

Dotazník byl publikován 11. 11. 2022 a pro respondenty uzavřen 25. 11. 2022.

II. Rozsah dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření se členy krajských RIS3 týmů bylo zaměřeno na stav a podmínky pro rozvoj klastrů.

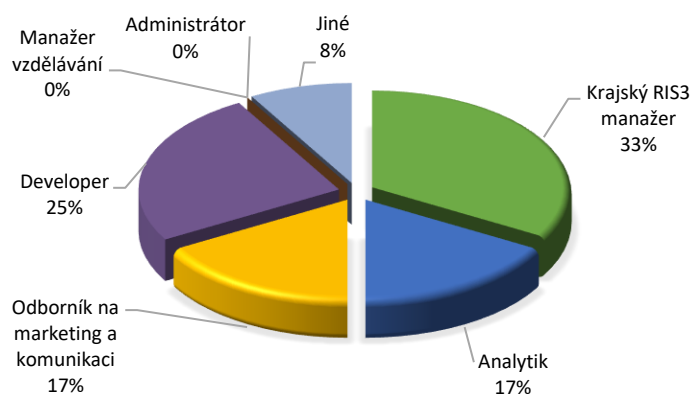
Celkem dotazník vyplňovalo (nebo alespoň otevřelo) 47 respondentů, přičemž 12 dotazníků bylo vyplněno kompletně a vstoupilo do dalšího hodnocení. Zbýlých 35 částečně vyplněných dotazníků nesplňuje kritéria pro relevantní šetření a nebyly tedy vyhodnocovány.

III. Hodnocení výsledků

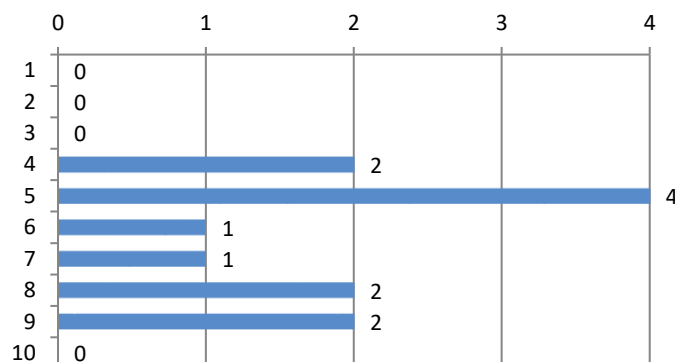
Identifikační část

0.1. Prosím, uveďte, jakou pozici ve vztahu k RIS3 strategii zastáváte? (možno zaškrtnout více odpovědí)

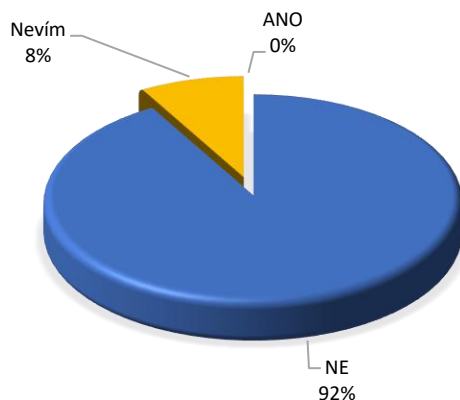
Verze odpovědi	Počet odpovědí
Krajský RIS3 manažer	4
Analytik	2
Odborník na marketing a komunikaci	2
Developer	3
Manažer vzdělávání	0
Administrátor	0
Jiné	1

0.2 Jaká je, podle Vás, úroveň znalostí klastrové problematiky u Vašeho krajského týmu? Použijte škálu 0-10, kde 0 = žádné znalosti nástroje, 10 = excelentní znalosti nástroje, včetně znalosti dobré praxe (např. ze západní Evropy)

0.3 Prošel někdo z Vašeho krajského týmu v posledních 36 měsících zahraničním kurzem na rozvoj klastrů a facilitaci ekosystému?

Verze odpovědi

Počet odpovědí

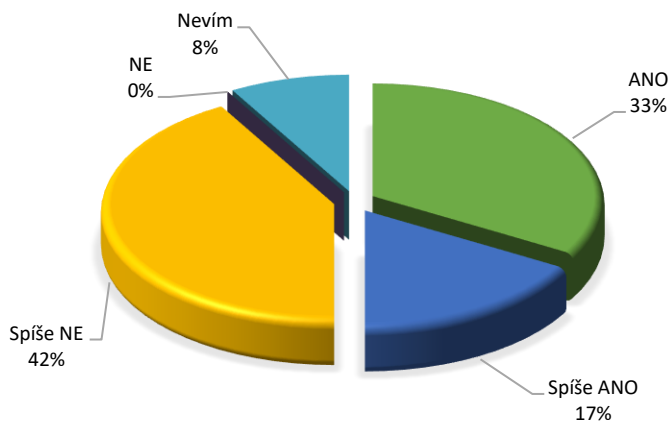
ANO	0
NE	11
Nevím	1

Z celkového počtu 12 respondentů jich bylo nejvíce na pozici RIS3 manažerů. Při hodnocení úrovně znalosti klastrové problematiky byla polovina výpovědí pod průměrnou úrovní a polovina nad průměrnou úrovní. Tento kritický pohled dokresluje to, že prakticky nikdo z dotazovaných neměl povědomí o tom, že by někdo z jejich okolí prošel vzděláním v nějakém zahraničním kurzu.

A. Klastrové aktivity krajů

A.1. Podporuje Váš kraj nějakým způsobem regionální klastry?

Verze odpovědi	Počet odpovědí
ANO	4
Spíše ANO	2
Spíše NE	5
NE	0
Nevím	1

Prosím, uveďte, v čem tato podpora spočívá? (bez korekce)

Propojování na celostátně působící klastry, region sám o sobě je pro efektivní klastry malý.

Probíhají pravidelná setkání, samostatně i společně se všemi klastry v kraji několikrát ročně.

Na JIC působí pracovník, který se věnuje systémově podpoře klastrů v JMK.

Spolupráce v regionu na strategických intervencích, v rámci S3 platformy RegioTex, zástupce klastru je součástí RVVI, propagace, mapování.

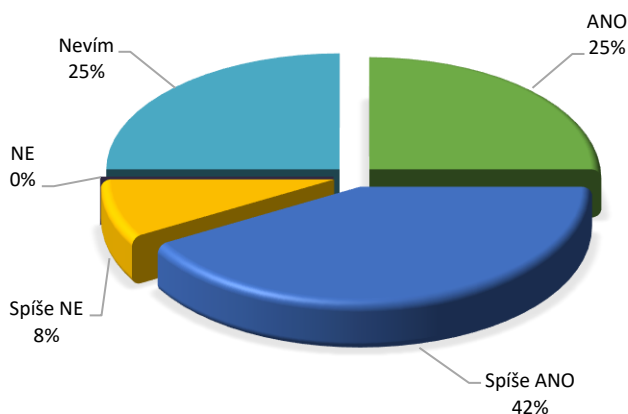
Vytváří podmínky pro vznik klastrů.

Úzká spolupráce s Czechinvest a propojení týmů, které mají tuto problematiku na starost.

Polovina respondentů hodnotí krajskou podporu klastrů pozitivně a naopak druhá polovina žádnou pomoc prakticky nevnímá.

A.2. Je podle Vás reálná společná podpora více krajů při podpoře klastru, působícího na území více krajů?

Verze odpovědi	Počet odpovědí
ANO	3
Spíše ANO	5
Spíše NE	1
NE	0
Nevím	3

Prosím, uveďte, v čem by tato podpora mohla spočívat? (bez korekce)

Externí management klastru a podpora neformálních klastrů po vzoru Španělska nebo Rakouska

Finance, sdílené LZ, průřezová témata, která by do sklastru spadala, společenské MISE MPO

Systémová podpora při zakládání klastru a rozvíjení sítě.

Například společné akce, osvěta, vzdělávání

Zprostředkování jednání

Propojení aktivit v rámci větších celků, např. NUTS II

Podpora v rámci osvěty, novinky, aktuální legislativní změny atp.

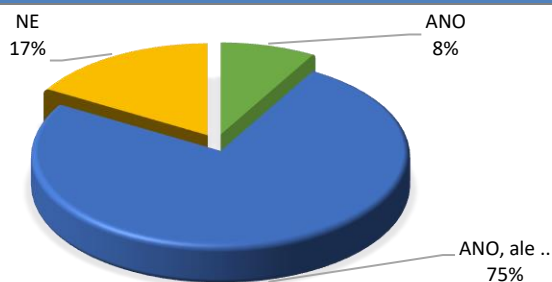
Společná koordinace podpory, vzájemná informovanost o aktivitách, propojování subjektů z různých krajů,

Prosím, uveďte, v čem vidíte bariéry společné podpory? (bez korekce)

Kraj nechce investovat své prostředky do rozvoje klastru, který působí i mimo kraj.

A.3. Domníváte se, že by Váš kraj měl nastavit a realizovat vlastní klastrovou politiku na regionální úrovni?

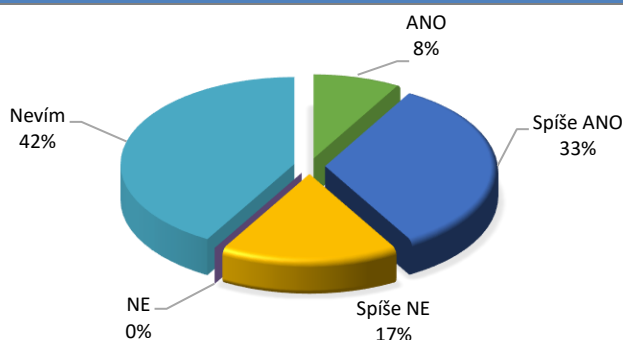
Verze odpovědi	Počet odpovědí
ANO, kraj by měl sám provozovat svou individuální klastrovou politiku	1
ANO, ale měla by být provozována v úzké spolupráci s ostatními kraji a v kohezi s národní úrovní	9
NE	2

Prosím, uveďte důvod, proč NE? (bez korekce)

Myslím, že praxe ukázala, že klastr na úrovni kraje postrádá smysl, klastr na úrovni NUTS II, případně celé ČR je reálnější koncept

Dotazovaní aktéři z krajů napříč chápou, že rozvíjet klastr úzce v působnosti jednoho kraje nepřinese takový efekt, jako rozvíjet klastry v součinnosti více regionů. V oblasti regionální (krajské) klastrové politiky převládá názor, že nemůže být izolovaná a že je třeba ji formulovat v součinnosti se širším okolím a v návaznosti na národní politiku.

A.4. Má klastrová politika podporu v politické reprezentaci Vašeho kraje?

Verze odpovědi	Počet odpovědí
ANO	1
Spíše ANO	4
Spíše NE	2
NE	0
Nevím	5

Prosím, uveďte, v čem tato podpora spočívá? (bez korekce)

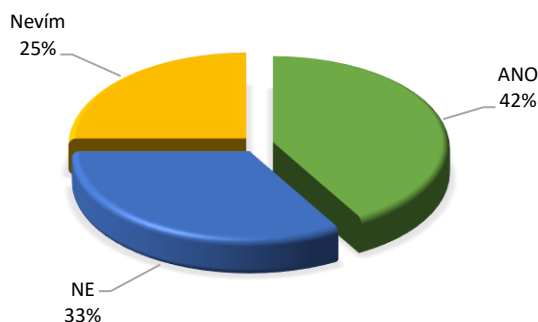
Politická podpora ICUK jako orchestrátora inovačního ekosystému.

Kraj je součástí ekosystému v kraji, kde spadají i všechny klastry.

Podpora akcí klastrů s využitím organizace vlastněné krajem, podpora realizace projektů klastrů v kraji.

Zájem politiků zapojit se do již existujících klastrů.

A.5. Spolupracuje Váš kraj v oblasti podpory klastrů se zahraničím?

Verze odpovědi

Počet odpovědí

ANO	5
NE	4
Nevím	3

Prosím, specifikujte jak a s kým. (bez korekce)

Sasko, Rakousko

Nejedná se primárně o klastř, ale o S3 platformu Regiotex. Ta je však v tuto chvíli dosti neaktivní.

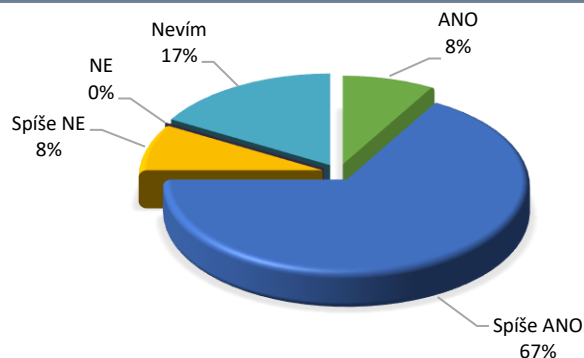
Jsme součástí Euroclusteru CirclnWater a tím pádem spolupracujeme na podpoře SME.

V rámci zapojení do S3 platforem.

V otázce podmínek ze strany kraje a politické podpory rozvoje klastrů nejsou výsledky dotazování jednoznačné. Za pozornost stojí, že 42 % dotazovaných ani nezná politické klima v kraji v této oblasti. Přibližně v polovině případů se klastry rozvíjejí v součinnosti se zahraničními partnery.

A.6. Domníváte se, že převážná většina klastrů umí na základě svých zkušeností směřovat svoji činnost správným směrem?

Verze odpovědi	Počet odpovědí
ANO	1
Spíše ANO	8
Spíše NE	1
NE	0
Nevím	2

Prosím, uveďte, v čem by klastry potřebovaly podpořit? (bez korekce)

Myslím, že po určité době fungování a vystřízlivění se fungování klastru zredukuje na fungování několika tahounů, kteří v seskupení vidí smysl a přinášejí jim konkrétní přínos, ale pro menší hráče asi přínos není tak markantní; toto je můj laický pohled vycházející z předešlé praxe v kraji.

A.7a. Můžete uvést nějaký český klaster, který je, dle Vašeho subjektivního názoru, špičkový?

Nanoprogress

<https://www.nanoprogress.eu/cz/>

Zlínský kreativní klaster

Český optický klaster (Olomoucký kraj, Automobilový klaster)

Brno Space Cluster

CLUTEX, Nanoprogress

TC Praha, AOBP ČR, CzechBio

Regiotex

Czech Implant

A.7b. Můžete uvést nějaký zahraniční klaster, který je, dle Vašeho subjektivního názoru, špičkový?

Mechatronický cluster Horní Rakousko

<https://www.luxinnovation.lu/innovate-in-luxembourg/luxembourg-cluster-initiative/>

ECA

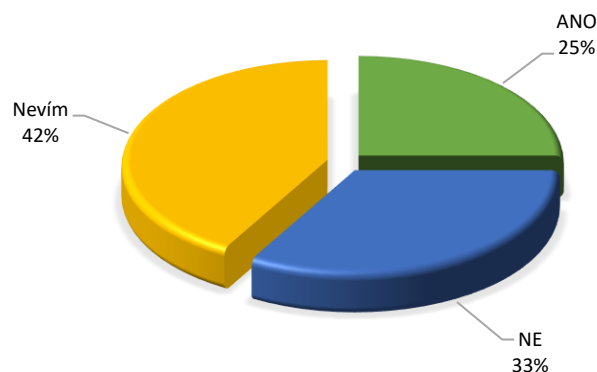
Nanoprogress

Mechatronik-Cluster, Horní Rakousko

Klastery v Horním Rakousku

A.8. Je kraj, resp. jeho zástupci, stakeholderem nějakého klastru?
(kraj má podepsané memorandum, či jinou formu formalizované spolupráce)

Verze odpovědi		Počet odpovědí
	ANO	3
	NE	4
	Nevím	5

Pokud ANO: Prosím, specifikujte zapojení kraje. (bez korekce)

Vodíková platforma, zakládající člen

Spolupracuje pod jednou hlavičkou (značkou) s podpůrnými subjekty inovačního ekosystému kraje. Do konce roku je v plánu podepsání memoranda.

Podílíme se aktivně na Euroclusteru CirclnWater

Pokud NE: Prosím, uveďte důvod. (bez korekce)

Nepodařilo se domluvit žádné zapojení

Pokud vím, dosud nebyl o toto zájem / nebyla reálná potřeba.

V otázce aktivní účasti krajů v rozvoji klastrů jsou odpovědi podobné, jako v otázce podmínek ze strany kraje a politické podpory rozvoje klastrů. I zde je vysoké procento dotázaných (42 %), které neví a nezná politické klima v kraji v této oblasti.

A.9. Prosím, specifikujte 3 silné stránky podpory klastrů ve Vašem kraji. (3 silné stránky podle významu)

Silná stránka 1. v pořadí

Znalost sítě klastrů,
společná setkání cíleně zaměřena na propojení mezi všemi klastry v kraji
podpora inovací
Zdroje pro výzkum a vývoj
networking
Přesah mezi kraji
zájem v oblasti KKO

Silná stránka 2. v pořadí

Spolupráce s NCA
Přímá podpora - finanční pomocí voucheru
regionální ekosystém
Sdílení zkušeností a technologií
parciální lobbying směrem k HMP
podpora ze strany Czechinvest

Silná stránka 3. v pořadí

Mezinárodní spolupráce
Propojování firem se školami
špičkové univerzity
Propagace a sdílení kontaktů a internacionalizace
připomínkové místo
podpora kraje

A.10. Prosím, specifikujte 3 slabé stránky podpory klastrů ve Vašem kraji. (3 slabé stránky podle významu)

Slabá stránka 1. v pořadí

Kraj je malý pro vlastní klastrové iniciativy
absence podpory
Mapování cílených potřeb klastrů je v začátcích
jiné priority než klastry
Administrativní náročnost
fragmentace
Nejsou příliš aktivní
nedostatek znalostí v dané problematice

Slabá stránka 2. v pořadí

Nedostatek finančních zdrojů na již specifikované potřeby klastrů (respektive firem, které jsou členy klastrů)
Citlivější vzájemná vztah v oblasti obchodu či obchodních/výrobních tajemství
neschopnost koordinovaného postupu
Nezapojují se do aktivit kraje
neaktivní přístup být leaderem

Slabá stránka 3. v pořadí

Zdroje financování zejména při začátku fungování klastru

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Snaha identifikovat prostřednictvím dotazníkového šetření silné a slabé stránky v krajské podpoře klastrů narazila na malý vzorek zapojených respondentů a navíc otázky zodpověděla pouze polovina z nich.

Standardní statistické zpracování velkého počtu výroků nebylo možné a v textu jsou uvedeny všechny výpovědi. S ohledem na jejich různorodost nelze formulovat nosné téma silných a slabých stránek a je nezbytné výpovědi hodnotit v celkovém kontextu.

B. Klastrové aktivity na národní úrovni

B.1. Prosím, zhodnoťte spolupráci a úroveň podpory z národní úrovně.

Počet odpovědí	Verze odpovědi	Procento odpovědí
4	Podpora z národní úrovně je dostačující.	33 %
4	Vnímám podporu z národní úrovně, ale není dostačující.	33 %
4	Žádnou podporu nevnímám.	33 %

B.2. Domníváte se, že by měl stát aktualizovat a realizovat regulérní klastrovou politiku na národní úrovni?

Počet odpovědí	Verze odpovědi	Procento odpovědí
9	Ano, měl by nastavit klastrovou politiku podobnou té, jakou vidíme např. v Německu, Baskicku či severských zemích (přímá klastrová politika s jasně definovanými cíli, financováním ať pouze na department ve státní správě, či přímým financováním KO, úzkou vazbou spolupráce v celém triple helixu).	75 %
1	Ne, aktuální nepřímá klastrová politika formou operačních programů je dostačující	8 %
2	Nevím	17 %

B.3. Kdo by, podle Vás, měl být nefinančním garantem tématu klastrové politiky, který bude klastry pomáhat rozvíjet v úzkém Public-Privat partnershipu? (možno zaškrtnout více odpovědí)

Počet odpovědí	Verze odpovědi	Procento odpovědí
7	Ministerstvo průmyslu a obchodu	58 %
5	Agentura pro podnikání a inovace	42 %
6	CzechInvest	50 %
0	CzechTrade	0 %
1	Technologická Agentura ČR	8 %
2	Jiný subjekt (doplňte: Regionální inovační centra; kraj)	17 %

Zatím co v oblasti hodnocení spolupráce a podpory z národní úrovně se respondenti vůbec neshodli a jednotlivé výroky jsou stejně četné, tak v otázce jak by měla vypadat klastrová politika z národní úrovně se v převážné většině shodli.

Z hlediska instituce, která by měla být garantem klastrové politiky je názor respondentů také konzistentní: Ministerstvo průmyslu a obchodu, CzechInvest nebo Agentura pro podnikání a inovace.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

B.4. Prosím, specifikujte 3 silné stránky podpory klastrů na národní úrovni. (3 silné stránky podle významu)

Silná stránka 1. v pořadí

Téma v operačním programu

celostátní působnost

delší debata

Snaha o uchopení tématu

Silná stránka 2. v pořadí

V počátku edukační podpora

systémové financování

Silná stránka 3. v pořadí

efektivní rozvoj

B.5. Prosím, specifikujte 3 slabé stránky podpory klastrů na národní úrovni. (3 slabé stránky podle významu)

Slabá stránka 1. v pořadí

Přílišná formalizace

menší znalost regionů

delší debata

Nezájem z regionů

Slabá stránka 2. v pořadí

Malá podpora NCA

Slabá stránka 3. v pořadí

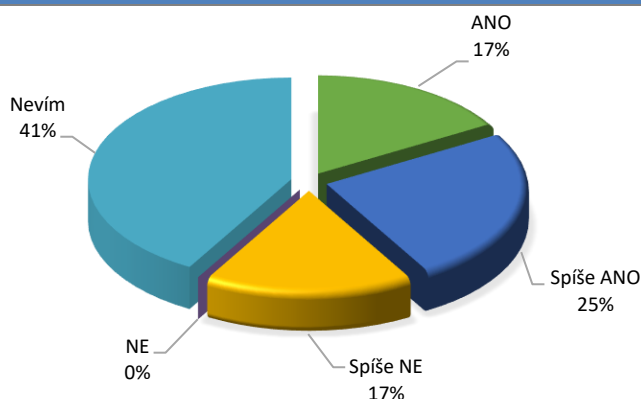
-

Rovněž při identifikaci silných a slabých stránek v národní podpoře klastrů narazil záměr na malý vzorek zapojených respondentů a navíc otázky zodpověděla pouze třetina z nich. S ohledem na různorodost výpovědí nelze formulovat společného jmenovatele silných a slabých stránek a je nezbytné výpovědi hodnotit v celkovém kontextu.

C. Přínos projektu „Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3“ financovaného z OP VVV (dále jen projekt)

C.1. Přispěly aktivity realizované v rámci projektu (prezentace, mapování, benchmarking, dobrá praxe a metodika dalšího rozvoje) k naplnění potřeb kraje v oblasti klastrové politiky?

Verze odpovědi	Počet odpovědí
ANO	2
Spíše ANO	3
Spíše NE	2
NE	0
Nevím	5

Pokud ANO: Prosím, uveďte, jaké potřeby byly projektem uspokojeny (zcela nebo částečně)? (bez korekce)

benchmark využijeme

rozšíření znalostí v oboru

prezentace, dobré praxe

Větší zapojení představitelů klastrů do aktivit na území kraje

Pokud NE: Prosím, uveďte, co bylo bariérou, že aktivity projektu nepřispěly k uspokojení potřeb Vašeho kraje? (bez korekce)

Znalosti jsme už měli, mapování se nás nijak nedotklo

Klastrová problematika není aktuálně v kraji uchopená / realizovaná.

Z odpovědí na otázku, jak přispěly aktivity projektu k naplnění potřeb kraje v oblasti klastrové politiky, lze i přes velmi nízkou responsi učinit dva závěry:

a) více než dvě třetiny hodnotí projekt jako přínosný a méně než jedna třetina nepotřebný.

b) téměř polovina (41 %) není schopna na danou otázku odpovědět, z čehož lze odvodit, že má o projektu minimální povědomí.

To by mohlo signalizovat neúčinnou komunikaci při prezentování obsahu a výsledků projektu.

C.2. Uvedte, prosím, co bylo, dle Vašeho názoru, přínosem projektu ve vztahu k podpoře klastrů a klastrové politiky. (bez korekce)

Udržování tématu "při životě"

Podrobnější zmapování aktuální situace s zpracováním možných budoucích forem podpory

snaha zapojení kraje do klastru

Use Cases a networking

Sdílení dobré praxe

nevím o žádné podpoře

Uchopení tohoto tématu ze strany vedení regionu (nutnost znalosti reálných přínosů takové iniciativy pro region jako celek).

C.3a. Specifikujte, prosím, jaké aktivity veřejné a státní správy na národní úrovni by podle Vašeho názoru přispěly k posílení budování klastrového prostředí v ČR.

Aktivita 1. v pořadí

Podpora neformálních klastrů

Cílené podpory například ve VaV na lidské zdroje. (kvalifikovaní pracovníci)

Transparentní cíle

Systémové financování na národní úrovni

Zdroje financování provozu klastru v jeho počátcích

ambassadors klastrů

osvěta

Informovanost

Aktivita 2. v pořadí

Podpora regionálních iniciativ a jejich propojení

Transparentní cesta k naplnění cílů

Edukace firem o přínosech klastrů

Mentoring při zahájení činnosti klastrů

srozumitelná podpůrná metodika

inspirace ze zahraničí

Best praxis - co to reálně, kde přineslo

Aktivita 3. v pořadí

Podpora NCA

Podpora a výhody spojené se zapojením do klastru

Regionální podpora klastrů

Osvěta směrem k podnikům

důraz na klady připojení se ke klastru

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

C.3b. Specifikujte, prosím, jaké aktivity veřejné a státní správy na regionální úrovni by podle Vašeho názoru přispěly k posílení budování klastrového prostředí v ČR.

Aktivita 1. v pořadí

Informování firem o klastrech

Cílené podpory například ve VaV na lidské zdroje. (kvalifikovaní pracovníci)

větší podpora pro jednání s municipalitou

podpora politiků

Aktivita 2. v pořadí

Podpora klastrových jader a propojení s dalšími Kraji

větší důraz na podporu klastrů

Aktivita 3. v pořadí

Edukace firem

finanční motivace

C.4. Chcete ještě něco dodat k tématu klastrové politiky? (bez korekce)

Je nutné omezit požadavek na předčasnou institucionalizaci klastrů a rigiditu, složitost a nekonzistenci administrace operačních programů

Závěrečné otázky dotazníkového šetření mají charakter inspirace pro další etapy práce v oblasti klastrové politiky a proto jsou uvedeny bez korekce a bez zkratkovitého shrnutí.